

เข้าไป เย็นกลับ 1 วัน กักการเดินทางเพื่อเรียนรู้

โครงการ

เรียนรู้วัฒนธรรมการเกษตร:

เยือนไร่่องุ่นสู่กระบวนการผลิตไวน์

และการทำฟาร์มโคนม

วันพฤหัสบดีที่ 2 ตุลาคม พ.ศ. 2557

- ๑ -

โครงการ

“เรียนรู้วัฒนธรรมการเกษตร:เยือนไร่่องุ่นสู่กระบวนการผลิตไวน์และการทำฟาร์มโคนม”
(จังหวัดนครราชสีมา)

1. ประวัติศาสตร์ด้านการกสิกรรมของประเทศไทย

การกสิกรรมของประเทศไทยเชื่อว่ามีมานานตั้งแต่สมัยดึกดำบรรพ์มาแล้ว ทั้งนี้เนื่องจากว่าดินแดนที่เป็นคาบสมุทรอินโดจีนนี้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยพืชพรรณธัญญาหารมากที่สุดแห่งหนึ่งของโลก จากหลักฐานทางโบราณคดีพบว่าเมื่อประมาณ 10,000 ปีที่ผ่านมา นั้นมีมนุษย์ที่อาศัยอยู่ในทางภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย เช่นในบริเวณจังหวัดแม่ฮ่องสอน เลย หนองคาย นครพนม อุบลราชธานี เป็นต้น รู้จักบริโภคอาหารชนิดต่างๆ มากกว่า 100 ชนิดแล้ว มีหลักฐานการปลูกข้าวที่บ้านโนนนกทา จังหวัดขอนแก่น เมื่อ 6,000 ปี และภาพเขียนที่ผาแต้ม ที่อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี แสดงการปลูกข้าวในพื้นที่น้ำขังและมีการควบคุมน้ำ มีการเลี้ยงสัตว์ เช่น วัว ควาย ไก่ กับมีเครื่องมือจับปลาใหญ่ในแม่น้ำโขง ส่วนที่จังหวัดอุดรธานีพบแหล่งอารยธรรมโบราณบ้านเชียง ซึ่งรู้จักเลี้ยงหม่อนไหม และกันขาสำหรับทอผ้าใช้ก่อนประเทศจีนถึง 1,000 ปี ทั้งยังมีเครื่องปั้นดินเผาที่มีลวดลายสวยงาม

นอกจากนี้ในช่วงเวลาดังกล่าวยังพบการถลุงเหล็กในอีสานตอนใต้หลายแห่งเพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือทางการเกษตร เช่น โถหัวโลหะที่ใช้ลากจูงด้วยสัตว์เลี้ยง เป็นต้น เป็นการแสดงให้เห็นว่าอารยธรรมของชุมชนโบราณในแถบนี้มีมานานไม่แพ้แหล่งอารยธรรมในยุคเดียวกันของอียิปต์โบราณดังได้กล่าวมาแล้วตอนต้น ครั้นมาในช่วงระหว่าง 6,000-1,200 ปี มีการสร้างเมืองสร้างอาณาจักรมากขึ้นมีการกสิกรรมและเลี้ยงสัตว์เป็นหลักแหล่งมากขึ้น เช่น อาณาจักรขอม จำปา และเมืองโบราณของไทยหลายแห่งโดยได้รับอิทธิพลทางด้านอารยธรรมและศาสนาจากอินเดียและทางด้านเศรษฐกิจ การค้าและการกสิกรรมจากจีน อิทธิพลของอาณาจักรขอมได้แผ่ความเจริญมาทางภาคอีสานและภาคกลาง เช่น อาณาจักรทวารวดี ซึ่งมีหัวเมืองสำคัญต่าง ๆ เช่น อุทอง นครชัยศรี อุตะเภา จันเสน กำแพงแสน เสมอ เป็นต้น ได้กลายเป็นศูนย์กลางการค้าที่สำคัญมีสินค้าจำพวกสมุนไพรที่ได้จากป่าเป็นหลัก ได้แก่ พริกไทย ดีปลี กระวาน กานพลู เป็นต้น มีหลักฐานปรากฏว่าหลายหัวเมืองรู้จักการขุดคูขังน้ำเพื่อการกสิกรรม ในช่วงดังกล่าวนี้ได้มีอาณาจักรใหม่ๆ เกิดขึ้นในอีกหลายส่วนของประเทศและอาณาจักรเก่าก็มีการล่มสลายจากสาเหตุหลายประการ เช่น การเกิดโรคระบาด ผลิตผลทางการเกษตรไม่ได้ผลและการสงคราม อาณาจักรใหม่ที่เกิดขึ้นและมีความสำคัญในยุคต้นประวัติศาสตร์ไทย เมื่อประมาณ 800 ปีที่ผ่านมาคืออาณาจักรสุโขทัยสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช

การเกษตรในยุคสมัยพ่อขุนรามคำแหงได้รับการพัฒนาเป็นอันมาก เนื่องจากพระองค์ได้ทรงส่งเสริมบำรุงให้กำลังใจแก่อาณาประชาราษฎร์หักล้างถางพงป่าให้เป็นไร่นาสวนไม้ผลหลายชนิด อีกทั้งที่ดินเหล่านั้นสามารถเป็นมรดกตกทอดแก่ลูกหลานได้ ดังปรากฏในศิลาจารึกว่า “ไพร่ในเมืองสุโขทัยนี้ จึงข้าสร้างป่าหมาก ป่าพลู หัวเมืองนี้ทุกแห่งป่า พรวัวก็หลายในเมืองนี้ ป่าลางก็หลายในเมืองนี้ หมากม่วงก็หลายในเมืองนี้ หมากขามก็หลายในเมืองนี้ ใครสร้างได้ไว้แก่มัน ไพร่ฟ้าหน้าใส ลูกเจ้าลูกขุน ผู้ใดแล้วล้มตายหากว่าเหย้าเรือนพ่อเชื้อเสื่อค้ำมันข้าง ขอลูกเมีย เสียข้าว ไพร่ฟ้าข้าไท ป่าหมากป่าพลู พ่อเชื้อมันไว้แก่ลูกมันสิ้น” อีกทั้งยังมีระบบการทดน้ำระบายน้ำใช้ในการปลูกพืชด้วยแม้ว่ากรุงสุโขทัยนั้นตั้งอยู่บนที่ดอนก็ตาม มีการค้าขายระหว่างประเทศโดยสินค้าสำคัญคือ ของป่าและเครื่องสังคโลก นับเป็นยุคแรกที่มีการเริ่มระบบเศรษฐกิจในลักษณะ “การค้ามาค้าขาย” เมื่อมาถึงสมัยกรุงศรีอยุธยาในราว พ.ศ. 1893 (ราว 600 กว่าปีที่ผ่านมา) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสมัยพระเจ้าอู่ทอง บ้านเมืองได้อยู่อย่างปึกแผ่นมั่นคงยิ่งขึ้นมีหัวเมืองในอาณาจักรกระจายอยู่ทั่วไป ได้เริ่มมีการใช้ระบบการปกครองแบบจตุสดมภ์ โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 4 กรมคือ เวียง วัง คลัง นา มีตำแหน่งขุนเกษตราธิบดีดูแลกรมนา มีหน้าที่ว่าด้วยการไร่นาและสัตว์พาหนะ มีบทบัญญัติ ต่าง ๆ ว่าด้วยลักษณะที่ราษฎรทำกิจกรรมเกษตรพิพาทกัน เช่น ลักขโมยวัวควาย ขับเกวียนทับข้าวในนาที่ปลูก เป็นต้น

และต่อมาในสมัยพระเจ้าประสาททองได้ขยายกรมนาออกไปประจำตามหัวเมืองต่างๆ มีหน้าที่ในการจัดการที่ดินรกร้างว่างเปล่าให้มีการใช้ประโยชน์จัดการเกี่ยวกับการชลประทาน เก็บภาษีเป็นทางข้าวขึ้น ฉางหลวง แสดงให้เห็นถึงการพัฒนากิจการทางการเกษตรที่ได้เจริญขึ้นในแผ่นดินนี้ ปรากฏตามหลักฐานว่าในสมัยกรุงศรีอยุธยาได้มีการส่งข้าวขายเป็นสินค้าออกยังต่างประเทศแล้วถึงปีละ 700-800 ตัน ส่วนสินค้าออกที่สำคัญอื่นๆ นั้นได้แก่ของป่า อัญมณี และเครื่องปั้นดินเผา การเกษตรในยุคกรุงศรีอยุธยาหลังจากนั้นไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงมากนักช่วงปลายสมัยกรุงศรีอยุธยา กรุงธนบุรี และต้นยุครัตนโกสินทร์ เมื่อประมาณ 300 ปีที่ผ่านมาเป็นช่วงสมัยที่ทางยุโรปมีการปฏิวัติทางอุตสาหกรรมและก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและสังคมในประเทศต่างๆ เหล่านั้นเริ่มยุคของการใช้เครื่องยนต์ เครื่องทุ่นแรง ดังได้กล่าวมาแล้วในตอนต้น มีการใช้ทรัพยากรเพื่ออุตสาหกรรมและการเกษตรมากขึ้นเร่งเร้าให้ประเทศในยุโรปแข่งขันกันหาอาณานิคมในประเทศด้อยพัฒนารวมทั้งประเทศไทยด้วย ด้วยพระปรีชาสามารถและวิเทโศบายของพระมหากษัตริย์ไทยในราชวงศ์จักรี โดยเฉพาะในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวและพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ทรงตระหนักถึงภัยคุกคามจากประเทศต่างๆ ในยุโรปที่ออกล่าอาณานิคมยึดครองประเทศต่างๆ รอบข้างใกล้เข้ามาในพระราชอาณาจักรมากขึ้นทุกที จึงได้ทรงคบค้าสมาคมกับชาวต่างประเทศมากและทำสัญญาทางพระราชไมตรีกับหลายประเทศ เช่น อังกฤษ สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส เดนมาร์ก เยอรมนี โปรตุเกส เนเธอร์แลนด์ และรัสเซีย และเมื่อล่วงมาถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งทรงเล็งเห็นว่าการกสิกรรมและพาณิชย์การเป็นเรื่องสำคัญของประเทศ ดังพระราชดำรัสว่า “อำนาจใหญ่และความสมบูรณ์ไม่ได้อยู่กับผู้ซึ่งมีอาณาเขตกว้างขวางอำนาจแลความสมบูรณ์ย่อมมีแก่ประเทศที่เจริญด้วยกสิกรรมและพาณิชย์การ เพราะเหตุนี้จนถึงจะเป็นการทำยากปานใด เราควรที่จะพยายามบำรุงกสิกรรมและพาณิชย์การให้เจริญขึ้น เพราะเป็นที่ตั้งแห่งความสมบูรณ์ ความสมบูรณ์เป็นที่ตั้งแห่งกำลัง กำลังย่อมเป็นที่ตั้งแห่งอำนาจ” เป็นพระราโชบายที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านการกสิกรรมหลายประการ เช่น

1) การเปลี่ยนแปลงระบบบริหารการปกครองจากระบบจตุสดมภ์มาเป็นกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ตามแบบตะวันตกและว่าจ้างชาวต่างประเทศให้มาปฏิบัติงานถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ สู่คนไทยในระยะแรก เช่น ทางด้านเกษตร ทรงตั้งกระทรวงเกษตรพาณิชย์ มีการว่าจ้างชาวต่างประเทศเป็นเจ้ากรมป่าไม้ ชลประทาน และประมงในระยะเริ่มต้น เป็นต้น โดยเฉพาะการชลประทานนั้นได้มีโครงการขุดนาทหรือเขื่อนเจ้าพระยาเป็นรากฐานสำคัญของการชลประทานในทุ่งราบภาคกลางในปัจจุบัน

2) ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้จากต่างประเทศด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การส่งนักเรียนไทยไปศึกษาหรือไปดูงานด้านต่าง ๆ ร่วมแสดงสินค้าและประกวดพันธุ์พืช นักเรียนทุนหลวงที่จบไปแล้วกลับมารับราชการสนองพระเดชพระคุณ ดังเช่น อำมาตย์เอกพระยาเทพศาสตร์สฤติย์ (ให้ กภาพดิษฐ์) จบจากมหาวิทยาลัยเรดดิ้ง (Reading University) ประเทศอังกฤษมาเป็นครูสอนวิชาการกสิกรรมของโรงเรียนฝึกหัดครูประถมกสิกรรม มีลูกศิษย์ที่มีส่วนสำคัญในการพัฒนากิจการเกษตรในช่วงหลังอีกหลายคน เช่น หลวงอิงครศรีกสิการ (อินทรี จันทรสฤติย์) พระช่วงเกษตรศิลปการ (ช่วง โฉมฉาย) หลวงสุวรรณวาจกกสิกิจ (ทองดี เรศานนท์) และหลวงผลสัมฤทธิ์กสิกรรม (ผล สิ้นธุระเวชญ์) ส่วนพระยาเทพศาสตร์สฤติย์นั้นได้รับกรายกย่องว่าเป็นบิดาการศึกษาทางเกษตรในทุกวันนี้

รูปที่ 1 ส่วนหนึ่งของปรมาจารย์ทางการศึกษา การเกษตรของไทย ซึ่งได้รับสมญานามว่าสาม ทหารเสือแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จากซ้ายไป ขวาคือ คุณหลวงสุวรรณวาจกกสิกิจ พระช่วง เกษตรศิลปการ และคุณหลวงอิงศรีกสิการ (ภาพจากหนังสือที่ระลึกงานวันเกษตรแห่งชาติ ประจำปี 2526 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์)

3) ได้ทรงวางรากฐานแห่งการเริ่มต้นพัฒนาพืชและสัตว์ที่สำคัญของประเทศ โดยได้มีการ ทดสอบนำพืชชนิดใหม่ ๆ มาปลูก เช่น ฝ้าย ยาสูบ ข้าวโพด ถั่วเหลือง ยางพารา เป็นต้น มีสถานทดลอง ปรับปรุงพันธุ์ข้าวและส่งเสริมการประกวดพืชพรรณต่าง ๆ จนข้าวไทยพันธุ์ปิ่นเกล้าฯ ชนะเป็นที่ 1 ในการ ประกวดที่เมืองรีโนนา ประเทศแคนาดาในปี พ.ศ. 2459 มีการพัฒนาระบบการผลิตทางการเกษตรเพื่อยัง ชีพมาเป็นการผลิตเพื่อจำหน่ายมากขึ้น

ดังนั้นจึงอาจจะกล่าวได้ว่าในรัชกาลที่ 5 ต่อเนื่องมาถึงต้นรัชกาลที่ 6 เกิดการเปลี่ยนแปลง ทางด้านเกษตรเป็นอย่างมากอันเนื่องมาจากนโยบายที่ทรงวางไว้โดยมุ่งที่จะบำรุงหรือพัฒนาการ เกษตรเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจแข่งขันกับต่างประเทศเป็นหลัก ในระหว่างที่เกิดสงครามโลกครั้งที่ 1 และ ภายหลังจากนั้นซึ่งตรงกับปลายรัชกาลที่ 6 ต่อเนื่องมาถึงรัชกาลที่ 7 เศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยตกต่ำ การเกษตรจึงไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงมากนักจนถึงยุคหลังสงครามโลกครั้งที่ 2

ที่มา: ww.natres.psu.ac.th/Department/PlantScience/510111web/book/book%20content.htm /chapter01/Agri_01.htm

บันทึกการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สถานที่ตามโครงการ

“เรียนรู้วัฒนธรรมการเกษตร: เยือนไร่่อ่งุ่นสู่กระบวนการผลิตไวน์และการทำฟาร์มโคนม”

จังหวัดนครราชสีมา

ที่มาของภาพ

<http://www.painai.com/business/118025/photo/11/lang/th/#photo>

พีบีวัลเลย์เขาใหญ่ไวน์เนอรี่: จุดกำเนิดของ “ไร่พีบี วัลเลย์” เริ่มต้นขึ้นในปี พ.ศ. 2532 บนพื้นที่กว้างใหญ่กว่า 2,000 ไร่ล้อมรอบด้วยหุบเขาอันมีสภาพภูมิอากาศเหมาะสมสำหรับเพาะปลูกองุ่น และเป็นถิ่นกำเนิดของภูมิภาคผลิตไวน์เขาใหญ่ เจ้าของคือ คุณปิยะ ภริมย์ภักดี ได้มีวิสัยทัศน์ที่ยาวไกล และเล็งเห็นโอกาสในการปลูกองุ่นเพื่อผลิต ไวน์ไทยที่มีรสชาติระดับโลกภายใต้ชื่ออักษรย่อ พีบี ซึ่งมาจากชื่อเต็มของท่าน ในขณะนั้น ยังไม่สามารถตัดสินใจได้ว่าองุ่นพันธุ์ใดจะเหมาะสมที่จะปลูกในดินของประเทศไทย จึงได้มีการติดต่อผู้เชี่ยวชาญ ด้านการปลูกองุ่นไวน์มาทำการทดลองปลูกองุ่นไวน์ที่ไร่แห่งนี้ ในระยะเริ่มแรกได้ทดลองปลูกองุ่นพันธุ์ต่างๆ กว่า 50 สายพันธุ์จากประเทศเยอรมนี อิตาลี ฝรั่งเศส สเปน และออสเตรเลีย และหลังจากทดลองปลูกได้สองปีก็ได้ผลลัพธ์คือองุ่นพันธุ์ซีราสและเทมปรานิลโญ่นั้นเหมาะสมที่สุดสำหรับการผลิตไวน์แดง และพันธุ์เซนนิน บลอง และ โคลอมบาร์ด สำหรับไวน์ขาว จึงได้ทำการขยายพันธุ์ และปลูกต่อเนื่องเรื่อยมาโดยมีพื้นที่ในการปลูกเริ่มแรกประมาณ 125 ไร่รวมทั้งองุ่นรับประทานสด

ระหว่างที่คุณประยูทธ เปียงบุญทา ได้ถูกส่งไปศึกษาต่อด้านการผลิตไวน์ที่ประเทศเยอรมนี เป็นช่วงเวลาเดียวกันกับที่โรงผลิตไวน์เขาใหญ่กำลังได้รับการก่อสร้าง และแล้วเสร็จเมื่อปลายปี 2540 บนพื้นที่ 3,000 ตร.ม. รวมทั้งห้องบ่มไวน์ ซึ่งเป็นที่เก็บถังไม้โอ๊กแท้ ซึ่งนำเข้าจากประเทศฝรั่งเศส ณ เวลานั้นโรงงานเขาใหญ่ไวน์เนอร์รี่ นับเป็นโรงผลิตไวน์ที่ใหญ่ และทันสมัยที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และยังเป็นเจ้าแรกที่บุกเบิกธุรกิจการปลูก องุ่นไวน์และผลิตไวน์แบบสากลในเขตเขาใหญ่

ในปี 2549 (2006) ได้มีการผลิตไวน์ออกมาอีกสองตระกูลเพื่อเพิ่มทางเลือกให้กับลูกค้าและเป็นปีแรกที่เริ่มผลิตไวน์จากองุ่นพันธุ์ Tempranillo ภายใต้ชื่อ Pirom Khao Yai Reserve ซึ่งเป็นตระกูลไวน์คุณภาพระดับสูง (Premium) ซึ่งเหมาะกับผู้รักการดื่มไวน์ และนักสะสม คำว่าภิรมย์นั้นมาจากส่วนหนึ่งของนามสกุล ภิรมย์ภักดี และยังมีความหมายที่ไพเราะชวนให้ผู้ดื่มไวน์ได้เพลินภิรมย์สมชื่อ และตระกูล Sawasdee Khao Yai ซึ่งเป็นไวน์ระดับทั่วไป (Standard) เหมาะกับผู้เริ่มดื่มไวน์มือใหม่ และในปีนี้อ่องทางบริษัทได้จัดส่งไวน์ ไปเข้าร่วมการประกวดในงานการแข่งขันประกวดไวน์ระดับนานาชาติ (Austrian Wine Competition 2006, AWC) ที่เมืองเวียนนา ประเทศออสเตรีย ซึ่งเป็นเวทีการประกวดไวน์ที่ใหญ่เป็นอันดับ 2 ของโลก มีผู้ส่งไวน์เข้าร่วมประกวดกว่า 6,000 รายทั่วโลก และไวน์ PB Khao Yai Reserve Shiraz 2002 ได้รับคัดเลือกให้เป็นไวน์ระดับเหรียญเงิน ซึ่งสามารถทำคะแนนได้มากกว่า 80 คะแนน และปีนี้เองที่ไวน์ไทยได้แจ้งเกิดอย่างแท้จริงในสายตาชาวโลกและวงการไวน์ไทย

ในปี พ.ศ. 2550 (ค.ศ. 2007) ทางบริษัทได้ส่งไวน์ปี 2007 ไปประกวดอีกครั้งในงาน AWC 2007 และในครั้งนี้อ่อง Pirom Khao Yai Reserve Tempranillo 2006 ได้รับคัดเลือกให้เป็นไวน์ในระดับเหรียญทอง โดยมีคะแนนรวมกว่า 90 คะแนน และอีกครั้งที่ไวน์ PB Khao Yai Reserve Shiraz 2003 ได้เหรียญเงินเป็นสมัยที่สอง ตามมาด้วยรางวัล Seal of Approval ของไวน์ตัวอื่น ๆ ที่เราส่งเข้าประกวด และนับเป็นความสำเร็จอีกก้าวของไวน์ไทยและคนไทย

หลังจากที่ได้ดำเนินงานมาเป็นเวลาถึงเกือบ 20 ปี รางวัลที่ได้มาจากหยาดเหงื่อแรงงานต่าง ๆ ที่ผ่านมาและการได้รับการยอมรับจากองค์กรชั้นนำต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศเป็นเครื่องพิสูจน์แล้วว่าจุดมุ่งหมายของคุณปิยะ ภิรมย์ภักดีที่มีวิสัยทัศน์ที่จะผลิตไวน์ไทยคุณภาพระดับโลกเพื่อคนไทยนั้นได้บรรลุแล้วและจะยังไม่หยุดแค่นี้ ด้วยประสบการณ์ความชำนาญในการผลิตไวน์ บวกกับเทคโนโลยีอันทันสมัย และบุคลากรที่มีคุณภาพทำให้เรามุ่งมั่นที่จะพัฒนาไวน์ไทยชั้นเยี่ยมมาตรฐานระดับโลกให้ก้าวต่อไปเพื่อคนไทยและชื่อเสียงของประเทศ

ฟาร์มโชคชัย:

1. ปี พ.ศ. 2500 ด้วยอุดมการณ์และความใฝ่ฝันของนักสัตวบาลตำนานควาบอยไทยดร.โชคชัย บุลกุล ที่มุ่งมั่นแผ้วถางและปรับเปลี่ยนพื้นที่ซึ่งเป็นป่ารกทึบ บริเวณอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา โดยเริ่มต้นจากการทำการเกษตรแบบผสมผสานบนพื้นที่เพียง 250 ไร่
2. ปี พ.ศ. 2508 ประกอบธุรกิจจัดหาเครื่องจักรกล และอุปกรณ์ก่อสร้างให้แก่กองทัพอากาศอเมริกัน เพื่อใช้ในการสร้างฐานทัพอากาศ และก่อตั้งบริษัทรับเหมาก่อสร้างในนาม บริษัทโชคชัยอินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด และบริษัทโชคชัยเอ็นอีเนียริง จำกัด ก่อสร้าง “ตึกโชคชัย” บนถนนสุขุมวิท อาคารสูง 26 ชั้น ซึ่งครองความเป็นอาคารที่สูงที่สุดในประเทศไทยมานานถึง 13 ปี
3. ปี พ.ศ. 2512 บุกเบิกกิจการฟาร์มโคนเนื้อ โดยนำเข้าโคเนื้อสายพันธุ์อเมริกันบราห์มัน และสายพันธุ์แซนต้าเกอร์ทูตีส พร้อม ๆ ไปด้วยการยกระดับสายเลือดและพัฒนาสายพันธุ์โคพื้นเมืองของไทย
4. ปี พ.ศ. 2514 ก่อตั้งภัตตาคาร ‘โชคชัยเต็กเฮ้าส์’ สาขาแรกขึ้นบนชั้น 23 ของอาคารโชคชัย เพื่อรองรับผลิตภัณฑ์เนื้อโคคุณภาพดีของฟาร์ม และให้บริการแก่ผู้เช่าอาคารสำนักงาน
5. ปี พ.ศ. 2519 ฟาร์มประสบปัญหาโคตัวการส่งออกโคเนื้อ รวมทั้งปัญหาต้นทุนการผลิตและต้นทุนการขนส่ง จึงเริ่มผันตัวเองจากธุรกิจอุตสาหกรรมโคเนื้อ เข้าสู่วงจรของธุรกิจโคนม
6. ปี พ.ศ. 2521 ฟาร์มโคนมถูกบุกเบิกขึ้นอย่างเป็นทางการจากการผสมข้ามสายพันธุ์ระหว่างแม่พันธุ์โคเนื้อของฟาร์ม กับน้ำเชื้อพ่อพันธุ์โคนมจากต่างประเทศ พัฒนา และปรับปรุงสายพันธุ์อย่างต่อเนื่องจนได้โคนมลูกผสมที่ให้ผลผลิตสูงสุดในเขตสภาพอากาศร้อนชื้น
7. ปี พ.ศ. 2528 โรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์นม และแบรนด์นมสดตราฟาร์มโชคชัยเกิดขึ้นเพื่อรองรับผลผลิตน้ำนมดิบของฟาร์ม
8. ปี พ.ศ. 2535-2539 ช่วงเวลาของการปฏิรูประบบจัดการ (Reengineering) เป็นช่วงที่ธุรกิจโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์นมประสบกับวิกฤตทางการตลาด จึงมีความจำเป็นต้องตัดขายธุรกิจนมพร้อมดื่มตราฟาร์มโชคชัยออกไปในปี พ.ศ. 2537 แต่ยังคงไว้ซึ่งธุรกิจหลักนั่นก็คือ ธุรกิจฟาร์มโคนม และในช่วงนี้เป็นช่วงเริ่มต้นการทำงานของคุณโชค บุลกุลภายหลังจากจบการศึกษาจากประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นยุคของการหันกลับมาปฏิรูปองค์กรให้เกิดความมั่นคงยิ่งขึ้น โดยสร้างนวัตกรรมทางการบริหาร และปรับรื้อระบบจัดการใหม่ให้กับธุรกิจ รายได้หลักในช่วงนี้มาจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ซึ่งได้แก่น้ำนมดิบและการส่งออกแม่พันธุ์โคนมไปยังต่างประเทศ รวมถึงอาหารสัตว์ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูป

9. ปี พ.ศ. 2540-2544 เป็นช่วงเวลาของการปฏิรูปภาพลักษณ์องค์กร (Rebranding) เมื่อรากฐานของฟาร์มเข้มแข็งขึ้น ประกอบกับการมีความรู้ ประสบการณ์ และการเข้าใจจุดอ่อน จุดแข็งที่เรามีผนวกกับการใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาต่อยอดธุรกิจ จึงก่อให้เกิดนวัตกรรมทางธุรกิจขึ้น นั่นคือการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบครบวงจร นับเป็นช่วงของการเปิดมิติใหม่ของการท่องเที่ยวโดยการสร้างการรับรู้ให้แก่สาธารณชนผ่านสื่อที่มามีภาพทำและสัมภาษณ์กรรมการผู้จัดการกลุ่มบริษัท ช่วงนี้จึงถือเป็นยุคของการปฏิรูปภาพลักษณ์องค์กรครั้งยิ่งใหญ่ของกลุ่มบริษัทฟาร์มโชคชัย

10. ปี พ.ศ. 2545-2549 ช่วงเวลาของการปฏิรูปองค์กร (Repositioning) เมื่อธุรกิจเดินทางมาถึงจุดที่หลายคนให้การยอมรับและมองว่าเราประสบความสำเร็จ เราเองยังคงไม่ละทิ้งการจัดทัพปรับทีมให้พร้อมอยู่เสมอสำหรับการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นได้ทุกเมื่อ ช่วงนี้จึงเป็นยุคที่มีการปฏิรูปการจัดการต่าง ๆ เพื่อลดความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นกับธุรกิจให้ได้มากที่สุด และด้วยเหตุนี้ประกอบกับการเติบโตอย่างต่อเนื่องของธุรกิจท่องเที่ยว จึงทำให้เราสามารถสร้างผลิตภัณฑ์และกิจกรรมต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงกับธุรกิจท่องเที่ยวได้อย่างลงตัว ไม่ว่าจะเป็นผลิตภัณฑ์นมตรา Umm!..Milk และธุรกิจที่พักในรูปแบบ Boutique Camp ภายใต้ชื่อ Farm Chokchai Camp ดังนั้นจะเห็นได้ว่าในช่วงเวลานี้รายได้ส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นจากธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรและผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปเป็นหลัก นอกจากนี้ยังมีรายได้ใหม่ที่เกิดขึ้นจากการขายประสบการณ์ ผ่านธุรกิจให้คำปรึกษา และการถ่ายทอดประสบการณ์ในเวทีบรรยายต่าง ๆ เพิ่มขึ้นอีกทางหนึ่งด้วย

11. ปี พ.ศ. 2550-2554 ช่วงเวลาของการปฏิรูปความรู้ (Rejuvenation) ด้วยวิสัยทัศน์ของผู้บริหารที่ต้องการเห็นองค์กรในอนาคตเป็น People and HR Based Organization นั่นคือ องค์กรต้องถูกขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่องโดยทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ มีศักยภาพ มีทักษะและความสามารถในการทำงานเป็นทีม ดังนั้นฟาร์มโชคชัยจึงก้าวเข้าสู่ยุคแห่งการเพิ่มพลังให้กับองค์กร เป็นยุคที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มุ่งเน้นการเพิ่มขีดความสามารถและทักษะของบุคลากรเดิม รวมทั้งการสร้างบุคลากรใหม่ขึ้นมาทดแทน ทั้งนี้ก็เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในโลกของการแข่งขันในอนาคตและด้วยทักษะ ความรู้ และประสบการณ์ที่ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง จากนั้นและต่อไปสิ่งที่ฟาร์มโชคชัยปรารถนาคือ การยืนอยู่ในสังคมอย่างมีคุณค่า อยู่ในสังคมที่เต็มไปด้วยการแข่งขัน และเพื่อแผ่ความรู้ ดำเนินธุรกิจโดยอยู่บนพื้นฐานของการใช้ความรู้ ความสามารถ เพื่อให้สมกับปณิธานที่ตั้งไว้ว่า เราคือธุรกิจ ‘จากดิน...สู่ภูมิปัญญา’ อย่างแท้จริง ซึ่งก็ยืนยันได้จากโครงการ Extension School และ Professional Course Training ที่อยู่ในระหว่างการเตรียมความพร้อมเพื่อดำเนินการในอนาคตอันใกล้ด้วยเช่นกัน

บันทึกการเรียนรู้

จัดโดย
สำนักพิพิธภัณฑ์และวัฒนธรรมการเกษตร
สถาบันภาษาศาสตร์และวัฒนธรรมศึกษาราชนครินทร์
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์